

Oddný Eir

SZERELEM ÉS ROMOK FÖLDJE

Fordította Patat Bence

ODDNÝ EIR

**SZERELEM
ÉS ROMOK
FÖLDJE**

TYPOTEX

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.
Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető
felelőssé az abban foglaltak bármilyenű felhasználásáért.

Jarðnæði

Copyright © Oddný Eir, 2011

Published by agreement with Copenhagen Literary Agency ApS, Copenhagen.

Hungarian edition published by arrangement with Agentia Literara Livia Stoia.

Hungarian translation © Patat Bence, 2021

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2021

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

Köszönjük Philip Roughton fordítónak
a lábjegyzetek összeállításához nyújtott segítségét.

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

ISSN 2064-2989

ISBN 978 963 493 142 3

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu

és a [facebook.com/typotexkiado](https://www.facebook.com/typotexkiado) oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó

Alapította Votisky Zsuzsa, 1989

A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

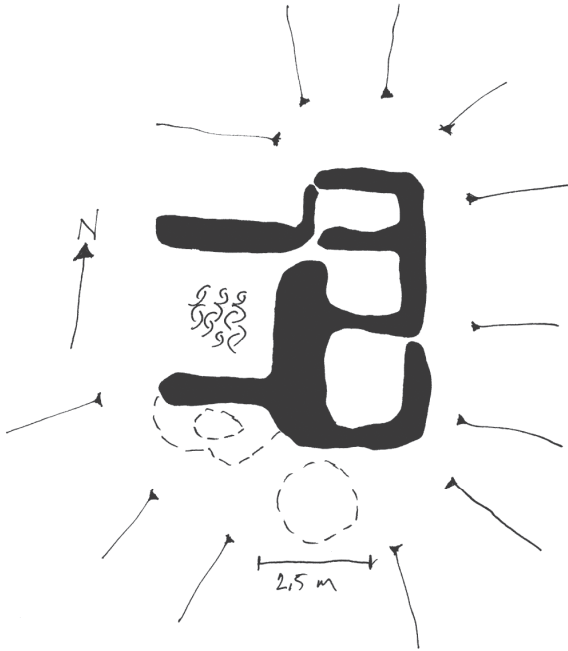
Felelős kiadó: Németh Kinga

Főszerkesztő: Horváth Balázs

A kötetet gondozta: Kiss Barnabás

Készült a Séd Kft.-ben, Szekszárdon

www.sednyomda.hu

*Az 5. és a 212. oldalon Uggi Ævarsson romokról készült rajzai láthatók a hólsfjölli régészeti nyilvántartásból.**

* A szerző öccse, Uggi Ævarsson régész 2008 nyarán két észak-izlandi tanyán vezetett ásatási munkálatokat. Az itt közölt rajzok az erről készült jelentésből származnak.

ORNITOLÓGUSOKNAK
ÉS RÉGÉSZEKNEK

*Azt mondta, úgy képzei, hogy pontosan ilyen
kellemes lesz majd a sírban feküdni és a szeretteinek
közelében a föld csendjét hallgatni.*

DOROTHY WORDSWORTH: *Grasmere-i napló*

Kellemes órákat töltöttünk a padláson.

*Emlékszem, hogy mindig vagy húsz
hófajdot megkopsasztottunk.*

*Énekeltünk, történeteket meséltünk,
és mindannyian rengeteget nevettünk.*

*De a legjobban azt élveztük, amikor befejeztük
a munkát, végeztünk a takarítással, és pihéssel
borítva kimentünk a hóba meghemperegni.*

ODDNÝ ÓLAFSDÓTTIR: *Évszakok emlékei*

REYKJAVÍK,

Luca napja (Szent Luca szemét kiszúrták és közszemlére tették. A vakok védőszentje)

Különös dolog hazaérkezni. Megkönnyebbültem, mégis érzek még némi honvágyat. Meg kell próbálnom otthont teremteni magamnak. Valószínűleg egyedül. Talán vehetnék egy kutyát. Csakhogy kutyával elég nehéz a tengerentúlra utazni. Vajon a csomagtérbe teszik őket?

A szerelem vak, és ezzel nincs egyedül. Úgy érzem magam, mint akinek bekötötték a szemét. Le akarom oldani a kötést, hogy írjak rá a félhomályban. A nap újjászületik.

REYKJAVÍK, *téli napforduló*

Délután furikáztunk egyet Anyával, házakat nézegettünk. Elmentünk az egyik előtt, amelyről azt mondta, biztos jól lehet benne fejleszteni a szellemünket. Eszembe jutott, hányszor autókáztunk be a városba és azon is túl házakat nézegetni, amikor szűknek éreztük a sajátunkat, amit Anya a rossz pillanataiban földkunyhónak nevezett. Amikor hazaértünk, apám és öcsém éppen hófajdokat akasztott ki érlelni. Talán nem a legjobb körülmények között, de együtt fogjuk tölteni a karácsonyt – a régi család; az öcsém és én is már jócskán a harmincas éveinket tapossuk, és miután mindkettőnknek tönkrement a párkapcsolata, a gyermekkori fészekben keresünk menedéket. Manapság ünnepnek számít, ha a bennünket ért különböző csapások ellenére, vagy éppen miattuk, mind a négyen együtt vagyunk: ez biztos talajt, erőt ad.

Egy fa, amelyet megviseltek a villámcsapások, de még megvannak a tűlevelei. A mérgező piros bogyók, ha megfelelően kezeljük és lepároljuk őket, gyógyszerre válhatnak.

REYKJAVÍK,

egy padlásra, vízkereszt

Tegnap este feljött hozzám a padlásra, sűrű szövésű, fekete gyapjúruhában, zöld kölnitől illatosan. Orrom megsejtette édeskés izzadságszagát is, és azonnal éreztem, hogy a zacskója kivirágzott. Az ornitológus, akivel tavaly ismerkedtem meg, amikor kórházban voltam, eljött a városba, és még helyesebbnek láttam, mint akkor, beteg: szinte ragyogott.

Itt laksz? Tiszta, kék szeme választ várt. Nem, ez a dolgozószobám, feleltem, és viccesnek találtam, hogy azt hiszi, egy ilyen zugban lakom. Úgy éreztem, azért járhatja körbe a tekintetét, hogy megállapítsa, lehet-e ebben az odúban szeretkezni. Megjegyeztem, hogy nem valami jó a hangszigetelés, és körülöttünk mindenütt tudósok próbálnak koncentrálni. A heverőn kínáltam helyet. Megkérdeztem, ő hol lakik, mire beszámolt egy kis alagsori lakásról, itt a szomszédban; szép a beton mintázata, tette hozzá, csak a ház tele van kísértetekkel meg patkányokkal, szeretne mielőbb találni valami mást, ez csupán átmeneti állapot.

Kölcsönadtam neki egy walkie-talkie-t, de mivel a csatorna nyitott, virágnyelven kell beszélünk, mondtam. Mielőtt elment, elővett egy borostyánlevelet a zsebében lévő könyvből, és átnyújtotta: üdvözlettel Pentagóniából, a sötétzöld ötszögek országából. Ne telepedjünk le ott? Dehogynem, feleltem.

Kevéssel éjfél előtt ment el. Folytatni akartam volna a munkát, és párbajra hívni a sötétséget, de amint hazaért, felhívott a walkie-talkie-n, én meg szaladtam át hozzá, és reggelig ott maradtam. Nem

éreztem patkányszagot, de rosszakat álmodtam. Nem szabad túl gyorsan belevetni magunkat mások világába, időt kell hagyni az átszivárgásra. Sokszor voltam óvatlan, szóval csak annyit mondok: *be- és kiköltöztem.*

Úgy képzeltem, hogy már megszabadult a régi limlomoktól, mert amikor megláttam, annyira felnőttek és érettek tűnt. Csalódás szöszöt találni a köldökében, mint egy gyereknek. De oly nehezen mossuk le magunktól az eredendő szégyent és piszkot. Amint megnyílik a szív, a szeretet mellett a szenny is kiárad belőle. Ezért célszerű folyamatosan pumpálni és pumpálni, megújítani a szennyvíztartályt és a tengerhez való csatlakozást, hogy élvezhessük a nyugalmat a házunkban, az árnyékszékünkön.

Különös szó ez az *árnyékszék*. Hol az etimológiai szótáram? Eltorzult volna a szó jelentése? A *csendes hely az elmélkedésre* egy imaházra is ráillik, netán az alakult volna át illemhelyé? Vajon ott jön létre kapcsolat a legalsó csakra, a végbélnyílás és a legfelső, a fejben lévő istenség között? Vagy talán ott figyel a mennyek éber tekintete, miközben az ember a salakját egy gyökeres átalakulás során a földdel köti össze? Az európai nemesi otthonokban a nap legeredményesebb beszélgetéseire az árnyékszéken került sor, amikor a ház urai egy új napra készülve megszabadultak a tegnapi terhétől. Megtisztálkodtak, magukra fröcskölték a tartomány legfrissebb illatait, és elővezették aktuális elméleteiket.

Épp most fejezem be velem megegyező keresztnévű nagyanyám emlékiratainak, illetve gyerekkori versikéinek és mondókáinak begépelését. Ki akarom neki nyomtatni; ma van a születésnapja, tejszínhabos palacsinta lesz, és talán a rózsaszín étkezés is az asztalra kerül. Az emlékirat vízkeresztkor kezdődik, amikor is palacsintát szoktak sütni, csakúgy, mint egy gyerek születésekor: a cselédlány nagyanyám születésekor nyilván nagyon örült, hogy az egyik palacsintasütést így megúsztta.

Aztán ott vannak a versek, amelyeket olyan elképesztő tempóban sorol el, hogy nehéz követni a struktúrájukat, ha egyáltalán van.

*Egy nő meg egy ürge
az Alpingre érve
cinkére lettek
kit kesztyűbe tettek.
Hazasétáltak,
ott csontot találtak,
mit összedaráltak.
Így szólt az ürge
székére ülve:
falnivaló kell,
s jött is a tyúkmell,
pisztráng, sült tök,
sertécsülkök.
Az ürge vett egyet,
mit átszerkesztett,
emberré gyúrta
Grettirnek hívta.
Grettir mindenhez értett
szelte a vizeket, altatott szüzeket,
birkát és bárányt, s magát a császárt.*